Important Bird Area: Prypiackija baloty

© Д. Винчевский

Code: BY036

Central coordinates: 52°00' N 28°00' E

Location: Gomelskaya voblast: Zhytkavichi region, Lelchytsy region, Petrykau region

Area: 82461 ha

IBA Criteria: A1, B2, B3

National conservation status: Нацыянальны парк «Прыпяцкі»

International conservation status: ТВП міжнароднага значэння. Ключавая батанічная тэрыторыя

Site description:

Нацыянальны парк размешчаны ў пашыранай частцы старажытнай даліны ракі Прыпяць ў міжрэччы яе правых прытокаў – рэк Сцвіга і Убарць. Тэрыторыя ўяўляе сабой вялікую нізінную раўніну з агульным ухілам да поймы Прыпяці. Паўднёвая мяжа парка супадае з паўднёвым краем раўніны і прадстаўлена пясчанымі ўзгоркамі і дзюнамі, якія зараслі хвойнымі лясамі. За дзюнамі шырокім поясам працягнуліся буйнейшыя на Палессі верхавыя і пераходныя балоты, якія дзякуючы сваёй некранутасці і багатай біяразнастайнасці могуць з’яўляцца эталонам палескіх балот.

Большая частка балот нацыянальнага парка пакрыта хвойнікамі, хаця і даволі

значная іх плошча (каля 15%) застаецца бязлеснай. Бліжэй да поймы верхавыя і пераходныя балоты змяняюцца нізіннымі; яны, ў сваю чаргу – паласой вельмі забалочаных, часам непраходных, алешнікаў, якія перамяжоўваюцца з адкрытымі альбо зарослымі хмызняком нізіннымі балотамі. Паласа алешнікаў пераходзіць у заліўныя шыракаліставыя лясы, сярод якіх пераважаюць дубравы (13,6% ад агульнай плошчы лясоў). Менавіта пойменныя дубравы прыдаюць палескім ландшафтам непаўторны каларыт. Па краях поймы дубравы размяшчаюцца суцэльнымі палосамі, а бліжэй да ракі перамяжоўваюцца з шырокімі адкрытымі заліўнымі лугамі і шматлікімі старыцамі.

Асноўнымі вадацёкамі нацыянальнага парка «Прыпяцкі» з’яўляюцца рэкі Сцвіга і Убарць, якія абмяжоўваюць тэрыторыю з усходу і захаду. Па цэнтральнай частцы парка працякае яшчэ адна невялікая (каля 30 км), але дастаткова мнагаводная рака Свінавод. Акрамя натуральных буйных вадацёкаў і невялікіх азёр, якіх налічваецца крыху болей 40, на тэрыторыі парка захавалася сетка каналаў, якія былі пракапаны яшчэ ў канцы XIX стагоддзя ў часы заходняй экспедыцыі І.І. Жылінскага для лесасплаву. Агульная працягласць каналаў складае амаль 280 кіламетраў. Дзякуючы дзейнасці баброў і натуральнаму разбурэнню большая частка гэтых каналаў не аказвае істотнага ўздзеяння на гідралагічны рэжым парка.

Флора парку налічвае каля 900 відаў высшэйшых раслін. Сярод іх 22 віда дрэў, 32 віда хмызнякоў, 196 відаў імхоў, 184 відаў лішайнікаў, 321 від водарасцяў.

У нацыянальным парку пераважаюць наступныя віды гаспадарчай дзейнасці: абмежаваная высечка лясоў, сенакашэнне, выпас жывёлы, паляўнічы турызм, рыбалка.

Habitats:

Лясы – 77,4% (сярод іх саснякі - 45,6%; дубравы 12,2%; бярэзнікі – 19,5%; чорнаальшаннікі – 8,1%), балоты верхавыя – 2,7%, балоты пераходныя – 4,5%, балоты нізінныя – 3,4%, азёры, рэкі, канавы – 1,9%, сельскагаспадарчыя землі – 1,3%, лугі – 1,3%.

Birds:

Пачынаючы з 1926 г. на тэрыторыі Нацыянальнага парку “Прыпяцкі” адзначана 255 відаў птушак, з якіх 193 віда на гнездаванні, 46 - на міграцыі, 16 -

залётных. У 2011 г. пад кіраўніцтвам В.Ч. Дамброўскага праведзена навукова-даследчая праца “Подготовка и издание атласа зверей и птиц Национального парка “Припятский”. На гнездаванні выяўлена 173 віда, 6 з якіх толькі у буфернай зоне Нацыянальнага парку. Стан рэдкіх гняздзяшчыхся відаў птушак прадстаўлены па выніках гэтай працы.

ТВП “Прыпяцкія балоты” маюць міжнароднае значэнне для захавання відаў, якія знаходзяцца пад глабальнай пагрозай знікнення: вялікі арлец *Aquila clanga*, дубальт *Gallinago media,* вялікі грыцук *Limosalimosa.* А таксама рэгіянальнае значэнне для захавання такіх відаў як чорны бусел *Ciconianigra*, арол-вужаед *Circaetusgallicus*, шэры журавель*Grusgrus*, малая крычка *Sterna albifrons*, пугач *Bubo bubo*, шэрая кугакаўка *Strix aluco*, звычайны ляляк*Caprimulguseuropaeus*, сярэдні дзяцел *Dendrocopos medius.*

Наяўнасць такой колькасці відаў нацыянальнай і міжнароднай значнасці падкрэслівае важнасць тэрыторыі для захавання біялагічнай разнастайнасці Палесся, Беларусі і Еўропы ў цэлым.

Other animal groups:

Фауна млекакормячых Нацыянальнага парка «Прыпяцкі» налічвае 53 віда, 13 відаў амфібій, 7 відаў рэптылій, 39 відаў рыб.

Populations of IBA trigger species:

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Pintail *Anas acuta*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Bittern *Botaurus stellaris*	B	+	2011	Poor		
Great white egret *Casmerodius albus*	N	+	2011	Poor		
Black stork *Ciconia nigra*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		B2

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Black kite *Milvus migrans*	B	1-2 breeding pairs	2011	Medium		
White-tailed eagle *Haliaeetus albicilla*	B	5 breeding pairs	2011	Good		
Short-toed eagle *Circaetus gallicus*	B	> 10 breeding pairs	2011	Medium		B2
Hen harrier *Circus cyaneus*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Lesser spotted eagle *Aquila pomarina*	B	13 breeding pairs	2011	Good		
Spotted eagle *Aquila clanga*	B	6 breeding pairs	2011	Good		A1
Hobby *Falco subbuteo*	B	5-7 breeding pairs	2011	Medium		
Corncrake *Crex crex*	B	250 males only	2011	Medium		
Crane *Grus grus*	B	> 50 breeding pairs	2011	Medium		B2
Oystercatcher *Haematopus ostralegus*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Golden plover *Pluvialis apricaria*	B	6-8 breeding pairs	2011	Medium		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Ringed plover *Charadrius hiaticula*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		
Ruff *Philomachus pugnax*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		
Great snipe *Gallinago media*	B	> 20 breeding pairs	2011	Medium		A1
Black-tailed godwit *Limosa limosa*	B	> 50 breeding pairs	2011	Medium		A1
Whimbrel *Numenius phaeopus*	B	4-5 breeding pairs	2011	Medium		
Curlew *Numenius arquata*	B	2 breeding pairs	2011	Good		
Terek sandpiper *Xenus cinereus*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Little gull *Hydrocoloeus minutus*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Little tern *Sternula albifrons*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		B2
Whiskered tern *Chlidonias hybrida*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Eagle owl *Bubo bubo*	B	13-15 breeding pairs	2011	Good		B2
Pygmy owl *Glaucidium passerinum*	B	300-400 breeding pairs	2011	Medium		
Little owl *Athene noctua*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Graet grey owl *Strix nebulosa*	B	< 10 breeding pairs	2011	Medium		
Tawny owl *Strix aluco*	B	> 100 breeding pairs	2011	Medium		B3
Nightjar *Caprimulgus europaeus*	B	> 350 breeding pairs	2011	Medium		B3
Kingfisher *Alcedo atthis*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		
Green woodpecker *Picus viridis*	B	10-50 breeding pairs	2011	Medium		
Middle spotted woodpecker *Dendrocopos medius*	B	> 100 breeding pairs	2011	Medium		B2
White-backed woodpecker *Dendrocopos leucotos*	B	> 100 breeding pairs	2011	Medium		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Three-toed woodpecker *Picoides tridactylus*	B	50-100 breeding pairs	2011	Medium		
Collared flycatcher *Ficedula albicollis*	B	> 100 breeding pairs	2011	Medium		
Azure tit *Cyanistes cyanus*	B	+	2011	Poor		

Other biodiversity:

Звяры: малая вячэрніца *Nyctalus leisleri*, соня-палчок *Myoxus glis*, арэшнікавая соня *Muscardinus avellanarius*, барсук *Meles meles*, рысь *Felis linx*, белавежскі зубр *Bison bonasus.*

Птушкі: белавокі нырок *Aythya nyroca*, сокал-шулёнак *Falcovespertinus*, малы пагоніч *Porzana parva*, кулік-паручайнік *Tringa stagnatilis,* шызая чайка *Larus canus* , сіпуха *Tytoalba*, балотная сава *Asio flammeus*, сіваграк *Coracias garrulus*, шчурка-пчалаедка *Meropsapiaster*, палявы свірстун *Anthus campestris*, чарналобы грычун *Laniusminor*, вусатая сініца *Panurusbiarmicus*, садовая стрынатка *Emberizahortulana* , вяртлявая чаротаўка *Acrocephalus paludicola* (гэтыя віды адзначаліс ь на гнездаванні раней, але ў 2011 г. не вызначыны).

Амфібіі: чаротавая рапуха *Bufocalamita*, грабеньчаты трытон *Trituruscristatus.*

Рэптыліі: балотная чарапаха *Emysorbicularis*, мядзянка *Coronellaaustriaca*.

Рыбы: вусач *Barbusbarbus*, падуст *Chondrostomanasus*.

Насякомыя: адзначана 36 відаў, занесеных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь.

Расліны: На тэрыторыі парка зарэгістравана 62 віды раслін, якія занесены ў Чырвоную кнігу і належаць ахове. Сярод іх такія як: альдраванда пухіраватая *A ldrovandavesiculosa*, граздоўнік многараздзельны *Botrychiummultifidum*, сон лугавы *Pulsatillapratensis*, рододэндран жоўты *Rhododendronluteum*, сальвінія плывучая *S alvinianatans*

, лілея кучаравая *Liliummartagon*, гарлачык белы *Nymphaeaalba*, пылкагалоўнік чырвоны *Cephalantherarubra*, гайнік цёмна-чырвоны *Epipactisatrorubens* і іншыя.

Threats:

- Змяненне гідралагічнага рэжыму поймы ракі Прыпяць у выніку асушальнай меліярацыі і абвалавання рэк.
- Раслінныя сукцэсіі. У выніку парушэння гідралагічнага рэжыму і скарачэння сенакашэння заліўныя лугі зарастаюць хмызняком, што прыводзіць да змяншэння разнастайнасці біятопаў і збяднення біялагічнай разнастайнасці.
- Лесагаспадарчая дзейнасць. Пасля пераўтварэння запаведніка ў нацыянальны парк лесагаспадарчая дзейнасць на яго тэрыторыі значна пашырылася, што аказала істотны негатыўны ўплыў на экасістэмы. У цяперашні час лесагаспадарчая дзейнасць перамясцілася ў лясныя масівы, размешчаныя за тэрыторыяй парка.
- Пажары аказваюць істотнае ўздзеянне на экасістэмы парка. Яны здараюцца даволі часта і ахопліваюць значныя плошчы.

Recommendations for the conservation:

Для вырашэння экалагічных праблем неабходна распрацаваць комплексны план кіравання нацыянальным паркам «Прыпяцкі». Асаблівая ўвага павінна быць нададзена правядзенню спецыяльнага лесаўпарадкавання і аптымізацыі гідралагічнага рэжыму.

References:

Домбровский В.Ч., Онищук С.В., Дмитренок М.Г., Лундышев Д.С. Численность филина в Национальном парке «Припятский» // Красная книга Республики Беларусь: состояние, проблемы, перспективы: материалы международной научной конференции, Витебск, 13-15 декабря 2011 г. – Витебск., 2011 г. – с. 47-49.

Ключевые ботанические территори Беларуси / Под ред. О.М. Масловского, Г.А. Пронькиной. – М.-Мн. -: Бестиор, 2005. – 80 с.

Отчет о НИР “Подготовка и издание атласа зверей и птиц Национального парка “Припятский”, рук. НИР В.Ч. Домбровский, Минск, 2011 г.

Скарбы прыроды Беларусі. – Мн.: Беларусь, 2005. – 215 с. (Інфармацыю

падрыхтавалі: Дамброўскі В.Ч., Клакоцкі В.П., Мангін Э.А.,Мароз М.Д., Нікіфараў М.Я., Пінчук П.В., Углянец А.У.)

Authors : Левы С.В.

---

* *Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org*